

Förordning om europeiska miljöräkenskaper

Finansdepartementet

2010-05-14

Dokumentbeteckning

KOM (2010) 132

Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om europeiska miljöräkenskaper

Sammanfattning

Genom förordningen fastställs en gemensam ram för insamling, sammanställning, överföring och utvärdering av europeiska miljöräkenskaper. Syftet är att upprätta miljöräkenskaper som satelliträkenskaper till europeiska nationalräkenskapssystemet (ENS 95) genom att tillhandahålla metoder, gemensamma standarder, definitioner, klassificeringar och redovisningsregler som ska användas för att sammanställa miljöräkenskaperna. Regeringen är positiv till förslaget.

1 Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

Kommissionen presenterade 1994 sitt första meddelande om gröna räkenskaper.¹ Därefter har Eurostat och medlemsstaterna utvecklat och provat redovisningsmetoder och utvecklingen har nått så långt att flera medlemsstater nu regelbundet presenterar officiella miljöräkenskaper.

¹ Communication from the Commission to the Council and the European Parliament – Directions from the EU on Environmental Indicators and Green National Accounting – The Integration of Environmental and Economic Information Systems [COM(1994) 670].

Europeiska rådet uppmanade i sina slutsatser från juni 2006 Europeiska unionen och dess medlemsstater att utvidga nationalräkenskaperna så att de även omfattar centrala aspekter av hållbar utveckling.

I gemenskapens statistiska program 2008–2012 betonas behovet av statistik och räkenskaper av hög kvalitet på miljöområdet.² Vidare anges det under viktiga initiativ för 2008–2012 att det när så är lämpligt bör utvecklas rättsliga grunder för de centrala områden av insamlingen av miljödata som för närvarande inte omfattas av rättsakter.

Förslaget presenterades den 9 april 2010.

1.2 Förslagets innehåll

Gällande bestämmelser

Miljöräkenskapsdata rapporteras i dag in till Eurostat på flera olika sätt, vissa obligatoriska, andra frivilliga. Följande rapporteringar är obligatoriska:

Vissa uppgifter om industrins miljökostnader som samlas in i anslutning till Europaparlamentets och rådet förordning (EG) nr 295/2008 av den 11 mars 2008 om statistik över företagsstrukturer.

Uppgifter som överförts till Eurostat i enlighet med rådets förordning (EG) nr 2223/96 av den 25 juni 1996 om det europeiska national- och regionalräkenskapssystemet i gemenskapen (t.ex. tillgångs- och användningstabeller, input-outputtabeller, COFOG och skattestatistik).

Genom frivilliga överenskommelser överförs miljöräkenskapsdata som sammanställts av de nationella statistikbyråerna regelbundet (varje eller vartannat år) till Eurostat via följande kanaler:

Eurostats/OECD:s gemensamma enkät (utgifter för miljöskydd och skatter).

En separat enkät om materialflödesräkenskaper för hela ekonomin.

En separat enkät om räkenskaper över utsläpp till luft.

En separat enkät om miljöskatter per bransch.

Förslaget

Genom förslaget till förordning fastställs en gemensam ram för insamling, sammanställning, överföring och utvärdering av europeiska miljöräkenskaper. Syftet är att upprätta miljöräkenskaper som satelliträkenskaper till europeiska nationalräkenskapssystemet (ENS 95) genom att tillhandahålla metoder, gemensamma standarder, definitioner, klassificeringar och redovisningsregler som ska användas för att sammanställa miljöräkenskaperna.

² Europaparlamentets och rådets beslut nr 1578/2007/EG av den 11 december 2007 om gemenskapens statistiska program 2008-2012.

De miljöräkenskaper som ska sammanställas och överföras till Eurostat ska grupperas i tre moduler. En modul för räkenskaper över utsläpp till luft. En modul för miljörelaterade skatter efter ekonomisk aktivitet. En modul för materialflödesräkenskaper för hela ekonomin.

Varje modul ska innehålla dels syftet med framställningen av räkenskaperna, dels räkenskapernas omfattning, dels förteckning över de variabler för vilka uppgifter ska sammanställas, dels första referensår, frekvens och tidsfrister för överföring, dels rapporteringstabeller samt dels maximal längd för övergångsperioder.

Ett program för pilotstudier föreslås som på frivillig basis ska genomföras av medlemsstaterna för att utveckla rapport- och datakvaliteten, skapa långa tidsserier och utveckla metoder. Kommissionen ska utvärdera och offentliggöra resultaten från pilotstudierna.

Medlemsstaterna ska förse Eurostat med en rapport om de överförda uppgifternas kvalitet och Eurostat ska bedöma kvaliteten.

Kommissionen får medge undantag för medlemsstaterna under de övergångsperioder som anges i förordningen, om betydande anpassningar krävs i de nationella statistiksystemen.

Kommissionen ska ges befogenhet att under obegränsad tid anta delegerade akter, dels i syfte att anpassa modulerna till miljöutvecklingen och den ekonomiska och tekniska utvecklingen och lämna metodanvisningar, dels på grundval av slutsatserna av pilotstudierna. Delegeringen kan återkallas av Europaparlamentet eller rådet. Kommissionen ska biträdas av kommittén för det europeiska statistiksystemet.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Lag (2001:99) om den officiella statistiken och förordning (2001:100) om den officiella statistiken. Ytterligare analys får avgöra om förslaget innebär någon förändring i det svenska regelverket.

1.4 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

Förslaget påverkar inte unionens budget. Eventuella konsekvenser för statsbudgeten ska finansieras inom berörda myndigheters ekonomiska ramar.

2 Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringen ser i stort positivt på förslaget.

Medlemsstaternas ståndpunkter är ännu inte kända.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Europaparlamentet har ännu inte tagit ställning till förslaget.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Konjunkturinstitutet (KI) kombinerar ofta nationalräkenskapsdata med miljöräkenskapsdata i sina miljöekonomiska analyser och utvärderingar av svensk miljöpolitik och klimatpolitik. För att uppnå en så stor tillförlitlighet som möjligt i detta arbete lägger institutet stor vikt vid konsistensen mellan dessa båda datakällor. Institutet är positivt till inrättandet av en rättslig grund för datainsamling om miljöräkenskaper eftersom det bedöms leda till att en sådan konsistens säkerställs för datainsamling om utsläpp till luft och datainsamling om miljörelaterade skatter. KI anser det positivt att inrättandet av en sådan rättslig grund också säkerställer att tillräckliga resurser finns för arbetet med miljöräkenskaper på de nationella statistikbyråerna. En ytterligare positiv aspekt som institutet vill framhålla är att en gemensam ram inom EU för insamling av dessa data underlättar jämförelser av miljöpolitikens effekter mellan medlemsländer. Samma rättsliga grund föreslås även för datainsamling om materialflöden i massenheter för hela ekonomin men KI har svårt att se samma nytta i att resurser tillförs för detta syfte.

Naturvårdsverket emotsätter sig inte tanken om att inrätta en rättslig grund till stöd för datainsamling om miljöräkenskaper men menar att ändamålet med respektive räkenskap som ingår i förordningen måste tydliggöras. Även kostnaderna för framtagande och bearbetning av data behöver preciseras. Därefter kan kostnaderna vägas mot de i förslaget angivna vinsterna innan beslut om förordningen fattas. En potentiell fördel med förordningen skulle bl.a. kunna vara om den kan bidra till att underlätta möjligheterna att i miljömålsarbetet ta hänsyn till den globala miljöpåverkan av svensk konsumtion. Det skulle framförallt vara en fördel om den data som tas fram är likformig och därför jämförbar mellan medlemsländerna.

Statistiska centralbyrån (SCB) tillstyrker förslaget till Europaparlamentets och rådets förordning om europeiska miljöräkenskaper för områdena luft per bransch, miljöskatter per bransch och materialflöden. SCB har sedan tidigt 1990-tal arbetat med att löpande producera statistik inom området för miljöräkenskaper i linje med övriga Europa. Miljöräkenskaper sammanställs primärt från redan existerande statistik och tillfredställer ett informationsbehov utan att ge avkall på krav på minskad uppgiftslämnarbörda.

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Rättslig grund är artikel 338.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. Beslut fattas av rådet med kvalificerad majoritet i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

Målen för den föreslagna åtgärden, nämligen insamling, sammanställning, överföring och utvärdering av europeiska miljöräkenskaper, bedöms inte i tillräcklig utsträckning uppnås av medlemsstaterna. Målen kan därför bättre uppnås på EU-nivå genom en EU-rättsakt. Det beror på att endast kommissionen kan samordna den harmonisering som krävs för statistik på EU-nivå, samtidigt som medlemsstaterna kan organisera insamling av uppgifter och sammanställning av jämförbara europeiska miljöräkenskaper. Enligt kommissionen är förslaget därför förenligt med subsidiaritetsprincipen.

I enlighet med proportionalitetsprincipen går denna förordning inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå målet med förordningen. Förordningen innehåller inga bestämmelser om hur uppgiftsinsamlingen ska gå till i medlemsstaterna, utan här anges endast vilka uppgifter som ska samlas in för att garantera en harmoniserad struktur och tidsplan.

På de flesta områden behöver medlemsstaterna inte införa ändringar i sammanställningen av miljöräkenskaperna om sådana uppgifter redan samlas in på EU-nivå genom frivilliga överenskommelser. På några områden kan eventuella ändringar i rapporteringen av undersökningar påverka företagen. Miljöräkenskaper handlar dock i huvudsak om att omfördela befintliga uppgifter och inte om att samla in nya statistiska uppgifter från företag. Vanligtvis behöver man inte samla in nya uppgifter för miljöräkenskaper, utan man använder uppgifter ur nationalräkenskaperna (t.ex. tillgångs- och användningstabeller och input-outputtabeller), miljöstatistik och andra statistikområden. Enligt kommissionen är förslaget därför förenligt med proportionalitetsprincipen.

Regeringen gör ingen annan bedömning än kommissionen.

4 Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Förslaget kommer att behandlas i rådets arbetsgrupp för statistik. Beslut kan förväntas under 2010.

-